

ŽEMĖS ŪKIO AGENTŪRA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

SPRENDIMAS

DĖL UAB „SKANĖJA“ VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO 2 DALIES 1 PUNKTO REIKALAVIMAMS

2024 m. liepos 11 d.

Vilnius

Žemės ūkio agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) 2024 m. birželio 21 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo bylą dėl UAB „Skanėja“ (toliau – Pirkėjas) padarytų draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų, numatytų Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 2 dalies 1 punkte.

Agentūra nustatė:

2023 m. kovo 20 d. buvo atlikta Pirkėjo administracinė patikra (administracinės patikros aktas Nr. APA-12.7 K-84), kurios metu buvo nustatyta, kad Pirkėjas galimai vėlavo atsiskaityti žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjams už greitai gendančius žemės ūkio ir maisto produktus.

Administracinės patikros rezultatų pagrindu Pirkėjo atžvilgiu buvo inicijuotas pažeidimo tyrimas dėl Pirkėjo galimai atliktų draudžiamų nesąžiningos prekybos praktikos veiksmų, numatytų Įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse. Apie pradėtą pažeidimo tyrimą Pirkėjas buvo informuotas 2023 m. gegužės 10 d. Agentūros raštu Nr. 2A-12.1 E-585.

Agentūros 2024 m. birželio 11 d. pranešime dėl pažeidimo tyrimo užbaigimo ir bylos nagrinėjimo Nr. 2A-4.8 E-419 (toliau – Pranešimas) pateikta išvada, kad Pirkėjas, esant nereguliariam produkcijos tiekimui, iš žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjo [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – Tiekėjas) pirko grikius, už kuriuos pagal Tiekėjo išrašytą PVM sąskaitą–faktūrą vėlavo atsiskaityti 59 kalendorines dienas ir taip pažeidė Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

Agentūra išsiuntė Pranešimą Pirkėjui registruotu laišku ir informavo apie galimybę pateikti savo paaiškinimus dėl Pranešime nurodytų tyrimo išvadų.

Pirkėjas 2024 m. birželio 19 d. raštu pateikė paaiškinimą, kuriame pripažino padaręs pažeidimą bei nurodė vėlavimo atsiskaityti Tiekėjui priežastis ir prašė pripažinti pažeidimą lengvinančiomis aplinkybėmis tai, kad padėjo Agentūros darbuotojams pažeidimo tyrimo metu, atsiradus galimybėms nedelsiant panaikinti įsiskolinimą, 2020 m. turėjo finansinių sunkumų ir metinis veiklos rezultatas buvo neigiamas.

Agentūra konstatuoja:

Įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatyta, kad draudžiamais nesažiningos prekybos praktikos veiksmais, nurodytais Įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse, laikomi tokie prekybos veiksmai, kai juose dalyvauja žemės ūkio ir maisto produktus parduodantys tiekėjai, kurių metinė apyvarta per praėjusius finansinius metus sudaro nuo 1 Eur iki 350 mln. Eur, ir kai žemės ūkio ir maisto produktus perka pirkėjai, nepriklausomai nuo jų metinės apyvartos per praėjusius finansinius metus dydžio.

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 11 dalį žemės ūkio ir maisto produktų pirkėju laikomas fizinis ar juridinis asmuo, nepriklausomai nuo jo įsisteigimo vietos, taip pat tokių asmenų grupė arba Europos Sąjungoje veikiantis viešasis subjektas, perkantis žemės ūkio ir (ar) maisto produktus.

Pirkėjas yra įsisteigęs Lietuvos Respublikoje, pagrindinė veikla – maisto produktų, gėrimų ir tabako nespecializuota didmeninė prekyba. Pirkėjas iš tiekėjų perka žemės ūkio ir maisto produktus, todėl atitinka Įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje įtvirtintą žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjo sąvoką.

Vadovaujantis Įstatymo 2 straipsnio 15 dalimi, žemės ūkio ir maisto produktų tiekėju laikomas žemės ūkio ir (ar) maisto produktų gamintojas arba fizinis ar juridinis asmuo, nepriklausomai nuo jo įsisteigimo vietos, parduodantis žemės ūkio ir (ar) maisto produktus.

Nagrinėjamu atveju Tiekėjas yra įsisteigęs Lietuvos Respublikoje, Pirkėjui jis tiekė žemės ūkio ir maisto produktus (grikius), todėl atitinka Įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje įtvirtintą žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjo sąvoką.

Tiekėjo metinė apyvarta 2022 m. sudarė 11 921 913 Eur, ši suma atitinka Įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytus tiekėjų metinei apyvartai keliamus reikalavimus, todėl Pirkėjo veiksmai vertintini Įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalių aspektu.

Pirkėjas iš Tiekėjo pagal PVM sąskaitą–faktūrą [DUOMENYS NESKELBTINI], išrašytą 2022 m. lapkričio 24 d., pirko 24 000 kg grikių už 45 447,60 Eur sumą su PVM. Už šiuos produktus buvo atsiskaitoma dalimis, paskutinis mokėjimas buvo atliktas ir galutinai už šiuos produktus buvo atsiskaityta 2023 m. vasario 21 d., tai patvirtina 6 (šeši) SEB banko mokėjimo nurodymai:

- 2023 m. vasario 3 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 10 000 Eur suma,

- 2023 m. vasario 7 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 7 500 Eur suma,
- 2023 m. vasario 10 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 7 500 Eur suma,
- 2023 m. vasario 15 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 7 500 Eur suma,
- 2023 m. vasario 17 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 7 500 Eur suma,
- 2023 m. vasario 21 d. bankinis pavedimas, mokėjimo nurodymo Nr. [DUOMENYS NESKELBTINI] – apmokėta 5 447,60 Eur suma.

Pažeidimo tyrimo metu buvo nustatyta, kad pagal Pirkėjo ir Tiekėjo sudarytą rašytinę pirkimo–pardavimo sutartį nebuvo susitarta dėl reguliaraus produkcijos tiekimo, sutartyje buvo įtvirtinta, kad produktų užsakymai kiekvieną kartą vykdomi elektroniniu paštu ne vėliau, kaip prieš 7 (septynias) kalendorines dienas iki produktų pristatymo ar jų atsiėmimo dienos, taip pat sutartyje nebuvo nustatytas produktų tiekimo grafikas ar numatytos kitos sąlygos, kurios leistų manyti kitaip. Pažeidimo tyrimo metu Tiekėjas raštu paaiškino, kad Pirkėjas produkciją pirko kiekvieną mėnesį, o užsakymai ir užsakymų kainos buvo derinami telefonu. Atsižvelgiant į nustatytas faktines aplinkybes darytina išvada, kad produktų pristatymas **laikytinas nereguliariu**, todėl vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, atsiskaitymo terminas skaičiuotinas nuo produktų (grikių) pristatymo dienos arba nuo mokėtinos sumos nustatymo dienos, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių dviejų datų yra vėlesnė.

Pažeidimo tyrimo metu Pirkėjas pateikė 2022 m. lapkričio 24 d. išrašytą produktų pristatymo važtaraštį [DUOMENYS NESKELBTINI], pasirašytą Pirkėjo ir Tiekėjo atstovų, kuriame nurodyta produktų pakrovimo ir iškrovimo data – 2022 m. lapkričio 24 d. Kiti rašytiniai dokumentai, kurie turėtų įrodomosios reikšmės produkcijos pristatymo momentui, pateikti nebuvo. Atsižvelgiant į Tiekėjo **2022 m. lapkričio 24 d.** išrašytą PVM sąskaitą-faktūrą [DUOMENYS NESKELBTINI], darytina išvada, kad PVM sąskaitos–faktūros išrašymo diena – 2022 m. lapkričio 24 d. yra mokėtinos sumos nustatymo diena. Šiuo atveju mokėtinos sumos nustatymo diena **sutampa su** produktų pristatymo važtaraštyje [DUOMENYS NESKELBTINI] nurodyta produktų iškrovimo data, **todėl atsiskaitymo terminas skaičiuotinas nuo 2022 m. lapkričio 24 d.**

Pirkėjas iš Tiekėjo pirko grikius, kurie yra įtraukti į Žemės ūkio produkcijos, kuri nepriskirtina prie greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų ir už kurių turi būti atsiskaitoma per 30 kalendorinių dienų nuo jos gavimo dienos arba atsiskaitoma dalimis, kurių bendras atsiskaitymo terminas negali būti ilgesnis kaip 60 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. spalio 19 d.

įsakymu Nr. 3D-658 „Dėl Žemės ūkio produkcijos, kuri nepriskirtina prie greitai gendančių žemės ūkio ir maisto produktų ir už kurią turi būti atsiskaitoma per 30 kalendorinių dienų nuo jos gavimo dienos arba atsiskaitoma dalimis, kurių bendras atsiskaitymo terminas negali būti ilgesnis kaip 60 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos, atrinkimo tvarkos aprašo ir šios produkcijos sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Sąrašas), todėl vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktu, už šiuos produktus (grikius) **turi būti atsiskaitoma per 30 kalendorinių dienų.**

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau nustatyta, tai yra **esant nereguliariam produktų tiekimui** ir kai produktai yra **įtraukti į Sąrašą, Pirkėjas turėjo atsiskaityti su Tiekėju per 30 kalendorinių dienų nuo mokėtinės sumos nustatymo dienos ir pristatymo dienos (mokėtinės sumos nustatymo diena ir produktų pristatymo diena sutampa).**

Pažeidimo tyrimo metu buvo nustatyta, kad mokėtinės sumos nustatymo diena – 2022 m. lapkričio 24 d. ir produktų pristatymo diena – 2022 m. lapkričio 24 d sutampa, todėl Pirkėjas su Tiekėju turėjo atsiskaityti ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 24 d., tačiau su Tiekėju buvo atsiskaityta 2023 m. vasario 21 d., tai yra per 89 kalendorines dienas, todėl **Pirkėjas pavėlavo atsiskaityti 59 kalendorines dienas ir padarė draudžiamą nesąžiningos prekybos veiksmą, numatytą Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punkte.**

Pirkėjui taikytina atsakomybė

Vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 2 dalimi, už Įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse atliktus draudžiamus nesąžiningos prekybos praktikos veiksmus pirkėjui turi būti skiriama ne mažesnė kaip 200,00 Eur, tačiau ne didesnė kaip 20 procentų nuo susidariusios pradelstų skolų tiekėjui sumos dydžio bauda, kuri apskaičiuojama ir skiriama trimis etapais.

Pirmuoju etapu apskaičiuojamas pradinis baudos dydis, kuris yra 7 procentai nuo susidariusios pradelstų skolų tiekėjui sumos.

Susidariusi pradelsta Pirkėjo skola Tiekėjui pagal 2022 m. lapkričio 24 d. išrašytą PVM sąskaitą–faktūrą [DUOMENYS NESKELBTINI] buvo 45 447,60 Eur, todėl **pradinis baudos dydis už pradelstą skolą yra 3 181,33 Eur (45 447,60 Eur * 7 proc.).**

Antruoju etapu apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, atsižvelgiant į pažeidimo trukmę.

Pagal 2022 m. lapkričio 24 d. išrašytą PVM sąskaitą–faktūrą [DUOMENYS NESKELBTINI], Pirkėjas su Tiekėju galutinai atsiskaitė 2023 m. vasario 21 d., t. y. buvo vėluojama atsiskaityti 59 kalendorines dienas, todėl vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 2 dalies 2 punkto b papunkčiu pradinis baudos dydis (3 181,33 Eur) didinamas 50 proc. ir **bazinis baudos dydis yra 4 771,99 Eur (3 181,33 + 50 proc.).**

Trečiuoju etapu apskaičiuojamas skiriamos baudos dydis, atsižvelgiant į Įstatymo 21 straipsnio 9 ir 10 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir (arba) sunkinančias aplinkybes.

Pažeidimo tyrimo metu atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių, nurodytų Įstatymo 21 straipsnio 9 ir 10 dalyse nenustatyta, tačiau, Pirkėjo nuomone, lengvinančiomis aplinkybėmis gali būti pripažinta tai, kad jis:

1. pripažįsta padaręs pažeidimą;
2. padėjo Agentūros darbuotojams pažeidimo tyrimo metu;
3. atsiradus galimybėms, nedelsiant pradėjo atsiskaitymą ir per trumpiausią įmanomą laiką panaikino įsiskolinimą;
4. 2022 m. turėjo finansinių sunkumų ir metinis veiklos rezultatas buvo neigiamas.

Vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 9 dalimi, lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma, kai pirkėjas savo noru nutraukė pažeidimą ir užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, pirkėjas pripažino padaręs pažeidimą, pirkėjas padėjo Agentūros darbuotojams pažeidimo tyrimo metu, pirkėjas savo noru atlygino tiekėjui padarytą materialinę žalą, pirkėjo finansinė padėtis, nustatoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta tvarka, yra labai sunki.

Nėra pagrindo sutikti su Pirkėjo argumentu, kad lengvinančia aplinkybe turėtų būti pripažinta tai, jog Pirkėjas 2022 m. turėjo finansinių sunkumų ir metinis veiklos rezultatas buvo neigiamas. Lengvinančia aplinkybe laikoma situacija, kuomet pirkėjo finansinė padėtis pagal Žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjų labai sunkios finansinės padėties nustatymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-865 „Dėl Žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjų labai sunkios finansinės padėties nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytus kriterijus pripažįstama labai sunkia, tačiau šiuo atveju Pirkėjo finansinė padėtis nėra labai sunki ir vien tai, kad Pirkėjas turėjo finansinių sunkumų, nelaikytina atsakomybę lengvinančia aplinkybe.

Pirkėjas prašo lengvinančia aplinkybe pripažinti tai, kad atsiradus galimybėms nedelsiant pradėjo atsiskaitymą ir per trumpiausią įmanomą laiką panaikino įsiskolinimą. Lengvinančia aplinkybe laikomi veiksmai, kai pirkėjas savo noru pašalina materialinę žalą, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pirmąją įmoką Pirkėjas Tiekėjui atliko tik 2023 m. vasario 3 d., t. y. po to, kai gavo 2023 m. sausio 21 d. Agentūros raštą, kuriame buvo prašoma pateikti už laikotarpį nuo 2022 m. lapkričio 21 d. iki 2022 m. lapkričio 25 d. išrašytas sąskaitas–faktūras/PVM sąskaitas–faktūras už perkamus žemės ūkio ir maisto produktus ir jų apmokėjimą įrodančius dokumentus. Darytina išvada, kad Pirkėjo apsisprendimui galėjo turėti įtakos Agentūros raštas. Taip pat nėra pateikti duomenys,

kad Pirkėjas būtų sumokėjęs Tiekėjui ir sutartyje numatytus delspinigius, todėl Pirkėjo prašymas taikyti šią atsakomybę lengvinančią aplinkybę atmestinas.

Pirkėjas taip pat prašo atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis pripažinti tai, kad Pirkėjas prižiūsta padaręs pažeidimą ir padėjo Agentūros darbuotojams pažeidimo tyrimo metu. Iš turimų duomenų matyti, kad Pirkėjas tiek dabar, tiek pažeidimo tyrimo metu neneigė savo kaltės, pripažino padaręs pažeidimą ir nurodė pažeidimo padarymo priežastis, taip pat pažeidimo tyrimo metu bendradarbiavo su pažeidimo tyrimą atliekančiu darbuotoju, teikė paaiškinimus ir dokumentus, todėl pripažįstama, kad šiuo atveju yra Įstatymo 21 straipsnio 9 dalies 2–3 punktuose nurodytos atsakomybę lengvinančios aplinkybės.

Atsižvelgiant į tai, kad yra nustatytos dvi Įstatymo 21 straipsnio 9 dalies 2–3 punktuose numatytos atsakomybę lengvinančios aplinkybės, į tai, kad Pirkėjas pažeidimą padarė pirmą kartą bei į tai, kad nenustatyta atsakomybę sunkinančių aplinkybių, vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 5 dalimi apskaičiuotas bazinis baudos dydis 4 771,99 Eur mažinamas 50 proc. ir Pirkėjui už Tiekėjo atžvilgiu padarytą nesąžiningos prekybos praktikos veiksmą, draudžiamą pagal Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą, **skiriama galutinė 2 386,00 Eur dydžio bauda.**

Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 18 straipsnio 9 dalies 1 punktu, 21 straipsnio 2 dalimi, 11 dalimi,

Agentūra nusprendžia:

1. pripažinti UAB „Skanėja“ vėlavus atsiskaityti su [DUOMENYS NESKELBTINI] už žemės ūkio ir maisto produktus ir pažeidus Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punkto reikalavimus;
2. skirti UAB „Skanėja“ 2 386,00 Eur dydžio piniginę baudą.

Vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 11 dalimi, Agentūros paskirta bauda į valstybės biudžeto surenkamąją sąskaitą¹ (įmokos kodas 6819, lėšų gavėjas – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas – 188659752) turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl baudos skyrimo gavimo dienos. Apskundus sprendimą, bauda turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo teismo sprendimo, kuriuo atmestas skundas, įsiteisėjimo dienos.

Laiku nesumokėjęs baudos, bus vykdomas priverstinis baudos išieškojimas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, šis sprendimas gali būti apskųstas per 30 dienų nuo jo gavimo dienos, pateikiant skundą Žemės ūkio agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius) arba Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai (Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius), arba Lietuvos Respublikos ikiteisminio

¹ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AS „Citadele banka“ Lietuvos filialas); LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (Luminor Bank AS Lietuvos skyrius); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); Nr. LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Urbo bankas).

administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo dienos Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius), arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius, ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt/>).

Kreipimasis į teismą nesustabdo sprendimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Direktorius

Jonas Balkevičius